

МАТЕРІАЛИ
ТРИНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
17 травня 2019 року

Україна Польша Швейцарія
Португалія

Ukraine Poland Switzerland Portugal

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра психології та соціальної роботи

Спів організатори:

Міжнародна академія соціальної роботи

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)

Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України

Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації

**МАТЕРІАЛИ
ТРИНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ТРАВНЯ 2019 РОКУ

Одеса
2019

ББК 60.54.94.3
УДК 316.472.082.2
A43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Одеського національного політехнічного університету

Члени редакційної колегії:

Карпенко О. Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та технології соціальної роботи Національного педагогічного університету імені М. П Драгоманова

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент, декан гуманітарного факультету Одеського національного політехнічного університету

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Одеського національного політехнічного університету

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, доцент, заступник декана факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Онищук В. М., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

A43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали тринадцятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 травня 2019 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2019. – 216 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

ББК 60.54.94.3
УДК 316.472.082.2

© Одеський національний політехнічний університет,
кафедра психології та соціальної роботи, 2019 р.

1
Проблемне поле сучасних соціальних досліджень
Problematic field of contemporary social studies

2
Кадровий менеджмент і сучасні технології управління
Staff management and modern management technologies

3
Допомога та проблеми
соціального консультування
Social care and counseling issues

4
Сучасна теорія та практика соціальної роботи
Contemporary theory and practice of social work

5
Соціальна політика та права людини
Social policy and human rights

6
Соціальна педагогіка
Social pedagogics

7
Проблеми підготовки фахівців у вищій школі
The problems of training specialists at the university

Зміст

1. ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Калюжна Є. М. <i>(Київ, Україна)</i>	18
<u>Функціональна організація тривожності особистості</u>	
Караман Р. С., Тодорцева Ю. В. <i>(Одеса, Україна)</i>	20
<u>Причини соціального сирітства в Україні</u>	
Воронова С. В. <i>(Одеса, Україна)</i>	22
<u>Використання вчителем коуч-технік на уроці: практичний аспект</u>	
Шибко О. І. <i>(Маріуполь, Україна)</i>	24
<u>Відповідальний підхід до сутності суспільних законів</u>	
Рабійчук С. О. <i>(Хмельницький, Україна)</i>	27
Аналіз поняття «ціннісні орієнтації» у працях вчених: психолого-педагогічний аспект	
Савченко Н. В. <i>(Київ, Україна)</i>	29
<u>Проблематика тілесності в психології</u>	
Терещенко А. М. <i>(Кривий Ріг, Україна)</i>	31
<u>Компоненти педагогічної майстерності вчителя в сучасному контексті</u>	
Нікон Н. О., Баланенко А. О. <i>(Одеса, Україна)</i>	34
<u>Соціальні показники соціальної ексклюзії</u>	
Слободянюк О. Р., Григор'єва В. Н. <i>(Одеса, Україна)</i>	36
<u>Мотивація творчої діяльності</u>	
Марущенко О. А. <i>(Харків, Україна)</i>	40
<u>Чи можлива несексистська релігія?</u>	
Липка М. М. <i>(Тернопіль, Україна)</i>	42
<u>Взаємоспричинене функціонування Я-концепції та Я-схем особистості</u>	
Красовська Ю. М. <i>(Одеса, Україна)</i>	44
<u>Сучасні форми секс-індустрії</u>	
Демиденко А. М. <i>(Одеса, Україна)</i>	46
<u>Основні фактори готовності молоді до створення сім'ї під час навчання у ВНЗ</u>	

2. КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Троян К. С., Лазарева А. О. <i>(Одеса, Україна)</i>	50
Організаційно-адміністративний механізм стимулювання роботи персоналу: сильні та слабкі сторони	

Кириченко Г. В. (<i>Київ, Україна</i>)	52
Інформатизація державного управління в умовах формування інформаційних суспільств: соціолого-теоретичний аспект	
Майборода В. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	54
<u>Типи особистості за моделлю «DISC»</u>	
Слонський О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	56
Особливості застосування методу контент-аналізу в оцінці особистісних компетенцій персоналу організації	
Колот С. А., Христич А. Л.	59
(<i>Одеса, Україна – Женева, Швейцарія</i>)	
<u>Культура безопасности как составляющая организационной культуры</u>	
Колот С. А., Плужников П. В. (<i>Одеса – Вараш, Україна</i>)	62
<u>Мотивационное обусловливание личной культуры безопасности работников</u>	
Карпюк С. В. (<i>Київ, Україна</i>)	65
Еволюція державного управління у бік управління соціального – важлива ознака його суспільної трансформації у сучасну добу функціонування держав	

3. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Огречук Ю. О., Тодорцева Ю. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	68
<u>Профілактика гемблінгу у студентському середовищі</u>	
Морозенко А. О., Тодорцева Ю. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	70
<u>Соціальний супровід сімей, що виховують дітей із синдромом Дауна</u>	
Туренко А.-О. М., Кримова Н. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	72
Специфіка соціально-психологічного супроводу онкохворих	
Нікон Н. О., Кара Є. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	74
<u>Наслідки домашнього насильства над жінками</u>	
Лисенко Ю. О. (<i>Харків, Україна</i>)	76
Соціально-педагогічна підтримка соціальної адаптації людей похилого віку в інформаційному суспільстві	
Боделан М. В., Борисюк А. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	79
<u>Особливості психосоціальної реабілітації людей, що мають психічні відхилення</u>	

4. СУЧАСНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Лазарева А. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	82
Напрямки соціального обслуговування багатодітних сімей в сільській місцевості (на прикладі громади Любашівського	

району Одеської області)	85
Голубенко Т. О. (<i>Київ, Україна</i>)	
Перспективи та реалії системи соціальних послуг в Україні на сучасному етапі	87
Северинюк Т. О., Мазур Л. І. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Зарубіжний досвід соціальної роботи з девіантними підлітками	90
Котломанітова Г. О. (<i>Полтава, Україна</i>)	
Соціальна робота в умовах об'єднаної територіальної громади	92
Герєга О. Р., Волощенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Раннє материнство як соціальний феномен	94
Шелевер О. В. (<i>Ужгород, Україна</i>)	
До питання розвитку патронатного виховання	97
Мельник І. П. (<i>Київ, Україна</i>)	
Територіальна громада як об'єкт професійної діяльності соціального працівника	99
Гордієнко І. О., Березуцький С. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Застосування PR-технологій в установах соціального захисту населення	101
Гордієнко І. О., Коновалов М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Адаптація міської інфраструктури до потреб людей з обмеженими можливостями	103
Боделан М. В., Пахілько В. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Гейткіпінг у соціальній роботі	105
Боделан М. В., Чорна С. С. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Особливості клінічного інтерв'ювання людей похилого віку	107
Кебал К. Ю. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Професійний портрет соціального працівника в аспекті онлайн-консультування	

5. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Баланенко А. О., Черепанова Н. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	110
Світовий досвід пенсійного забезпечення: приклад для України	
Чорна С. С., Черепанова Н. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	112
Соціально-економічна ситуація щодо людей похилого віку	
Родрігез Рон А., Гончарова М. С. (<i>Брага, Португалія</i>)	114
Дуглас Рає і Дебора Стоун: чи є справедливість і рівність те саме?	
Нєвєйкіна Г. І. (<i>Одеса, Україна</i>)	117
Соціально-економічний вимір участі молоді в структурі українського суспільства	
Лисенко О. М., Мєгренєва О. І. (<i>Одеса, Україна</i>)	

6. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Півень Г. Г. (<i>Миколаїв, Україна</i>)	122
Емпатія як складова емоційного інтелекту соціального працівника	
Огречук Ю. О., Черепанова Н. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	123
Ігрова залежність – проблема сучасності	
Музика Ю. О., Єргієв І. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	126
Дослідження ступеня обізнаності майбутніх соціальних працівників щодо специфіки роботи з людьми з вадами харчової поведінки	
Бачинська Н. Я. (<i>Одеса, Україна</i>)	128
Виховний потенціал прислів'їв та приказок	
Шведенко В. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	130
Вплив соціальних мереж на формування ціннісних орієнтацій студентів	
Чепурна О. О. (<i>Харків, Україна</i>)	133
Адаптивний підхід в освітньому процесі	
Шишова І. О. (<i>Кропивницький, Україна</i>)	135
Освіта дітей з особливими потребами в Китаї	
Хозраткулова І. А. (<i>Миколаїв, Україна</i>)	138
Педагогічний досвід В. О. Сухомлинського у вихованні сучасної молоді (до 100-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського)	140
Глушкова Н. М., Сорочан Т. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Соціально-психологічні засади міжособистісного спілкування студентської молоді	142
Овод Ю. В. (<i>Хмельницький, Україна</i>)	
Екологічна освіта як психолого-педагогічна проблема	144
Довгопола Д. В. (<i>Кривий Ріг, Україна</i>)	
Булінг у шкільному середовищі	146
Мальчева Є. М. (<i>Харків, Україна</i>)	
Соціальний розвиток дітей засобами мистецтва в умовах інклюзивної освіти	148
Краснянська Н. Д. (<i>Одеса, Україна</i>)	
Особливості концепції освіти для сталого розвитку	150
Гасяк М. С. (<i>Львів, Україна</i>)	
Роль міжнародної співпраці у розвитку системи інклюзивних освітніх послуг в національному університеті «Львівська політехніка»	

7. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Козяр М. М., Райковська Г.О. (<i>Рівне – Житомир, Україна</i>) Проблеми графічної підготовки здобувачів вищої освіти технічних спеціальностей	153
Байдюк Л. М., Сич М. В. (<i>Умань, Україна</i>) Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до навчання молодших школярів англійської мови (комунікативний підхід)	156
Кудрявцева О. А. (<i>Одеса, Україна</i>) Оптимізація системи оцінювання якості знань майбутніх педагогів дошкільної освіти	158
Азаркіна О. В. (<i>Одеса, Україна</i>) Практична підготовка майбутніх фахівців із соціальної роботи	162
Квасник О. В., Ковтун Х. І. (<i>Харків, Україна</i>) Досвід використання соціальних мереж для розвитку професійної компетентності магістрів	165
Колодійчук Ю. В. (<i>Одеса, Україна</i>) Застосування кейс-методу у професійному навчанні	167
Мосьпан Н. В. (<i>Київ, Україна</i>) Рекомендації для гармонізації взаємодії вищої освіти з ринком праці в Україні	169
Гордієнко І. О., Кримова Н. О. (<i>Одеса, Україна</i>) Створення психологічного простору професійного розвитку майбутніх фахівців із соціальної роботи	171
Москалюк О. І. (<i>Хмельницький, Україна</i>) Вибір методики як стратегія і тактика педагогічної діяльності	173
Афанасієвська І. О., Усова Я. О. (<i>Херсон, Україна</i>) Навчальна модель «студент–студент» у контексті електронного навчального середовища	175
Міщик Л. І. (<i>Глухів, Україна</i>) Стратегія реалізації професійної підготовки студентів у межах навчального курсу «Соціальна робота в галузі охорони здоров'я»	178
Калаур С. М. (<i>Тернопіль, Україна</i>) Обґрунтування необхідності формування спеціальних умінь у майбутніх фахівців соціономічних професій	181
Бикович М. Р., Карпенко О. Г. (<i>Київ, Україна</i>) Теоретичні аспекти європейського досвіду щодо професійного становлення соціальних працівників в Україні	183
Келемен А. В. (<i>Хуст, Україна</i>) Потенціал акмеологічного підходу у професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери	185
Семенкова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>) Студентоцентризм в системі вдосконалення якості освіти	188
Дідик Н. М. (<i>Кам'янець-Подільський, Україна</i>) Дослідження емпатійності майбутніх фахівців соціальної сфери	

Гурова О. М. (<i>Кропивницький, Україна</i>)	190
Професійна мотивація як умова ефективної фахової підготовки майбутніх практичних психологів	
Осетрова О. О. (<i>Дніпро, Україна</i>)	192
Напрями сучасної соціальної роботи в контексті танатологічної проблематики	
Корнещук В. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	194
Інновативний потенціал викладача та його роль в професійній підготовці майбутніх соціальних працівників	

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ
LIST OF AUTHORS

200
208

Слободянюк О. Р., Григор'єва В. Н. (Одеса, Україна)

МОТИВАЦІЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У тезах статті розглядається розділ психології, який вивчає створення людиною всього нового і оригінального в самих різних сферах діяльності. Психологія творчості вивчає структуру і розвиток творчого потенціалу людини. Мотивація творчої діяльності відноситься до внутрішніх факторів, які розглядаються у тезах.

Slobodanuk O., Grigorieva V. (Odessa, Ukraine)

MOTIVATIONAL CREATIVITY

In the theses of the article the division of psychology, is examined that studies creation a man all new and original in the different spheres of activity, psychology of work studies a structure and development of creative potential of man. Motivation of creative activity behaves to the internal factors that is examined in the theses of the article.

Одне з основних питань, яке стоїть перед психологами звучить так: чому деякі люди стають великими письменниками, художниками, винахідниками, а інші люди не можуть нічого придумати і створити? Швидше за все, відповіддю тут є обдарованість людини і творчі таланти. Вченими встановлено, що здібності і таланти закладені в кожній людині з моменту народження і їх необхідно розвивати. Обдарованість може передаватися у спадок, і пов'язана з унікальністю нервової системи/позицій гештальтпсихології творчість – це «замикання» в процесі мислення в єдине ціле розрізнених фактів, приведення у взаємодію окремих фрагментів знання. Когнітивна теорія творчості Дж. Келлі розглядає творчість як альтернативу банального. Для Келлі людина – це дослідник, вчений, який ефективно, творчо взаємодіє зі світом, інтерпретуючи світ, переробляючи інформацію, прогножуючи події.

Сократ першим вказав на те, що поети створюють свої твори не завдяки старанням або мистецтву, але слідує деякому природному інстинкту. Дійсно, багато геніїв і обдаровані люди відзначають, що позив до творчості виникає у них інстинктивно. М. М. Жердева шляхом опитування старшокласників виявила фактори, які перешкоджають розкриттю їх творчого потенціалу. До внутрішніх факторів належать небажання розвивати свій творчий потенціал, недостатній розвиток вольових якостей, відсутність таланту, знань, лінь, нетерпіння, неувага, відсутність цілеспрямованості та ін. До зовнішніх відносяться недостатній рівень матеріальної забезпеченості, відсутність підтримки з боку рідних і близьких, вчителів і батьків, відсутність однодумців і ін.

Рішення проблеми виникає при виявленні істотних для даної проблемної ситуації відносин між її елементами, але не граючих такої ролі в інших, звичних ситуаціях, що створюють бар'єри минулого досвіду. У зв'язку з цим особливе значення в творчому процесі придбаває образне представлення ситуації, що спирається на уяву і дає початок інтуїтивним

припущенням і гіпотезам, не усвідомлюваним до певного моменту рішенням. Асоціації і аналогії, що використовуються уявою, приводять до породження нових оригінальних комбінацій і поєднань, що лягають в основу відкриттів і винаходів. Можливість породження безлічі різних ідей з даного джерела інформації, названа Дж. Гілфордом дивергентним мисленням, розглядається як ведуча біса творчого процесу. З неї витікають такі прояви творчості, як здатність розглядати проблему під різними кутами, вводити її в різні контексти. Відповідно до цього творче мислення оцінюється по гнучкості і легкості породження пов'язаних з проблемою ідей залежно від різноманітності і кількості цих ідей. Разом з тим дивергентність мислення устало значення оцінних компонентів в творчому процесі, що забезпечують вибір відповідної умови задачі рішення. Необхідність вибору рішення приводить до такої характеристики творчості, як точність, варіантами прояву якої виступають розробленість ідеї і переформулювання проблеми. Творчий результат характеризується новизною, або оригінальністю, і відповідністю поставленим проблемою цілям. Творчий процес починається з появи проблеми. Можливість виявлення проблем, як і продуктивний шлях їх рішення, залежить від внутрішньої мотивації особи. Як показують дослідження в області психології творчості, досягнення творчих результатів пов'язано з проявом певних властивостей мислення, які сприймаються як характерні риси творчої особи. Однієї з провідних рис, вслід за Д. Роджерсом, признається відвертість, готовність до сприйняття нового і прагнення до дослідження проблеми і пошуку рішення. Закритість накладає обмеження на процес творчості: незвичайні ідеї відкидаються як неможливі. Відвертість дозволяє більш повно використовувати інформацію, що є в розпорядженні, розширюючи область пошуку рішення. Вона пов'язана також з гнучкістю мислення, що забезпечує свободу в перенесенні досвіду і знань в нові ситуації. Важливою межею є можливість діяти в умовах невизначеності. Гіпотезам і припущенням властива частка невизначеності, яка усувається у міру їх розробки, приводячи до перевизначення проблеми. Для творчої особи характерне також прагнення докопуватися до суті проблеми, з'ясувати істинні причини явищ. Загальним виразом творчої обдарованості в дитячому віці служить випереджаюче розвиток. Істотна роль в творчому пізнавальному розвитку належить процесу розуміння. В ході розуміння здійснюється пошук зв'язку між елементами матеріалу. Усвідомлення поняття складає те, що веде ланку в саморегуляції творчого процесу. У своїх дослідженнях розуміння в творчому розвитку Г. Д. Чистякова виділила три типи розуміння. Що вчать, показали найглибше і адекватне розуміння, мали один тип. У них спостерігався розгорнений пошук смислових зв'язків в матеріалі, високі можливості в прогнозуванні і прагнення до цілісного сприйняття інформації. З'явилися можливості в прогнозуванні, що дозволяли подолати неповноту інформації. Творчий, інтелектуальний потенціал людей є рушієм прогресу суспільства, тому обдарованість необхідно своєчасно виявити і розвивати. Дослідники стверджують, що багато надзвичайно обдарованих людей не реалізували своїх можливостей через несприятливе виховання в дитинстві. Американські психологи, вивчивши життєвий шлях 400 видатних людей, виявили, що 60% з них мали в школі значні труднощі, важко пристосовувалися до умов

навчання, орієнтованого на середній рівень знань. Нерідко інтелектуально обдарована дитина не знаходить розуміння ні педагогів, ні однолітків. Вивчення виявів обдарованості тривалий час було спрямоване переважно на інтелектуальні здібності. Дослідження проводили на основі тестів інтелекту, орієнтуючись на коефіцієнт інтелекту «IQ» (ай-кью) як довгостроковий показник інтелектуальної діяльності індивіда. Однак американський дослідник П. Торренс дійшов висновку, що у вирішенні складних проблем найуспішніші не ті діти, які добре вчаться, і навіть не ті, у кого високий коефіцієнт інтелекту, тобто ці показники не визначають обдарованості. Психологи розглядають обдарованість як складне психологічне явище, невіддільне від особистості, як наявність здібностей, їх своєрідне поєднання, від якого залежить можливість успішної діяльності. Обдарована дитина – дитина, яка вирізняється яскравими, очевидними, інколи визначними досягненнями або має внутрішні задатки для таких досягнень у певному виді діяльності. Обдарованість дитини іноді важко відрізнити від навченості, яка є результатом підвищеної уваги батьків і педагогів до розвитку дитини. Це особливо яскраво виявляється при порівнянні рівня розвитку дітей із сімей з високим соціальним та освітнім статусом і дітей з родин, які не приділяють належної уваги розвитку дитини. Слід розрізняти також обдарованість і прискорення темпів розвитку дитини, яке може виявитися тимчасовим. Така «талановитість» швидко згасає, оскільки відсутній прояв творчого компонента або його розвиток був несвоєчасним. Іноді дитина є носієм «прихованої обдарованості» (відсутність яскраво виражених ознак талановитості), що може бути спричинене негативним ставленням дорослих до успіхів дитини або її побоюванням бути неправильно зрозумілою. Тому в дошкільному дитинстві складно спрогнозувати талановитість, оскільки ознаки обдарованості можуть насправді бути ознаками швидкого темпу розвитку дитини. [1, с. 49]. До ранніх виявів обдарованості дитини належать: потужна енергійність, значна фізична, розумова і пізнавальна активність, порівняно низькі втомлюваність і потреба у відпочинку; раннє навчання ходьби та інших рухів; інтенсивний розвиток мовлення; допитливість, прагнення до експериментування; легке і швидке засвоєння та використання нової інформації; ранній інтерес до читання, часто – самостійне опанування його. За даними московських психологів, складовими ранньої обдарованості є домінуюча роль пізнавальної мотивації; дослідницька творча активність, яка полягає у виявленні нового під час формулювання і розв'язання проблем; уміння знайти оригінальні рішення; здатність до прогнозування; створення ідеальних еталонів, що забезпечують високі естетичні, моральні, інтелектуальні оцінки.

Обдаровані діти наділені високим творчим потенціалом і високим рівнем розвитку здібностей. Здебільшого найважливішими характеристиками обдарованих дітей вважають: 1) надзвичайно ранній вияв високої пізнавальної активності й допитливості; 2) швидкість і точність виконання розумових операцій, що зумовлене стійкістю уваги та оперативною пам'яттю; 3) сформованість навичок логічного мислення; 4) швидкість і оригінальність вербальних (словесних) асоціацій. Важливою характеристикою обдарованості є креативність – здатність до творчості. Згідно із психологічними дослідженнями основою обдарованості є закладений від народження творчий

потенціал, який розвивається впродовж усього життя людини. Він не залежить безпосередньо від рівня розумових здібностей, оскільки діти з високим рівнем інтелектуального розвитку іноді володіють незначним творчим потенціалом. Обдаровані діти часто є оригінальними у поведінці та спілкуванні.

ЛІТЕРАТУРА // LITERATURA // REFERENCES

1. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности. К. 2008. 321с.
2. Теплов Б. М. Психология индивидуальных различий. К.2011. 214с.
3. Павленко А. С. Проблемы реализации новой парадигмы вищої школи. К. 2000. 436 с.

